

ENKELE OUDE BALUSTRADEKOLOMMETJES VAN GENTSE BALIES

Gent is niet alleen rijk aan grootse monumenten. Zij wemelt van de interessante details. Je moet er alleen maar oog voor hebben. Toen de Grasbrug halverwege de tachtiger jaren van onze eeuw gerestaureerd werd heeft men er voor gezorgd dat wij op een kleine oppervlakte, meer bepaald op de Korenlei, een kleine verzameling oude balusters van balies (in het Gents: boalden) kunnen bewonderen. Op foto's 1 en 2 is het wellicht oudste, licht verroeste, exemplaar te zien. Het type, bekroond met een druiventros, dateert hoogstwaarschijnlijk uit de rocoperiode, omstreeks 1753-1760. Waarom vermoed ik nu juist dié periode? Welnu, de Atlas Goetghebuer bezit nog een niet-gedateerde 18de-eeuwse aquarel van de Predikherenbrug waarop de baluster met druiventros voorkomt. Ook het MIAT is in het bezit van een afbeelding, van omstreeks 1800, van het bruggenhoofd van de Sint-Michielsbrug waarop de baluster met druiventros zeer duidelijk staat afgebeeld (foto 8). Ik stelde mij ook de vraag: hoe komt het dat er geen oudere balusters bewaard gebleven zijn? Het antwoord op die vraag is eenvoudig. Bijna alle Gentse bruggen waren van steen en stenen bruggen hadden een stenen brugleuning. IJzeren balies langs de kaden waren bovendien hoogst ongebruikelijk. Kort vóór 1753 kwam de omme-zwaai. De voornaamste stenen bruggen werden door draaibruggen vervangen, waardoor stukken balie moesten worden opgesteld aan de uitstekende bruggenhoofden, ter verlenging van de brugleuning. Hier en daar werd de balie aan het bruggenhoofd nog wel een eindje verlengd, zoals bijvoorbeeld langs de tragel aan het Wijnschrodershuis. Als we de aquarellen¹ van de Hollandse

1.

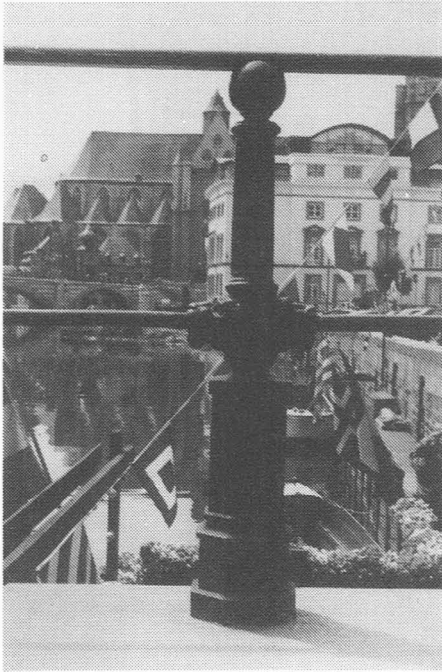
2.

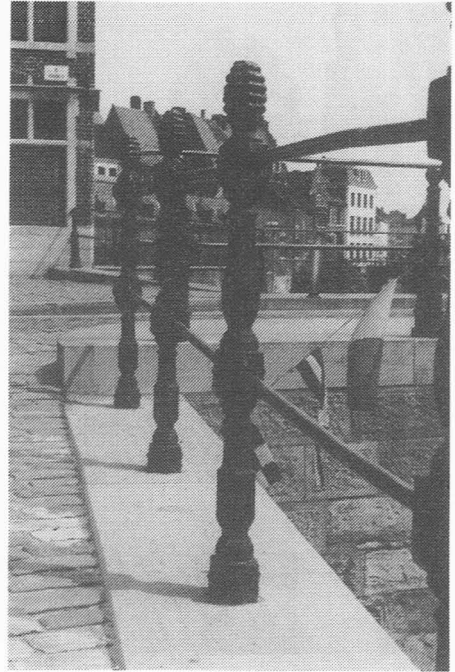
3.

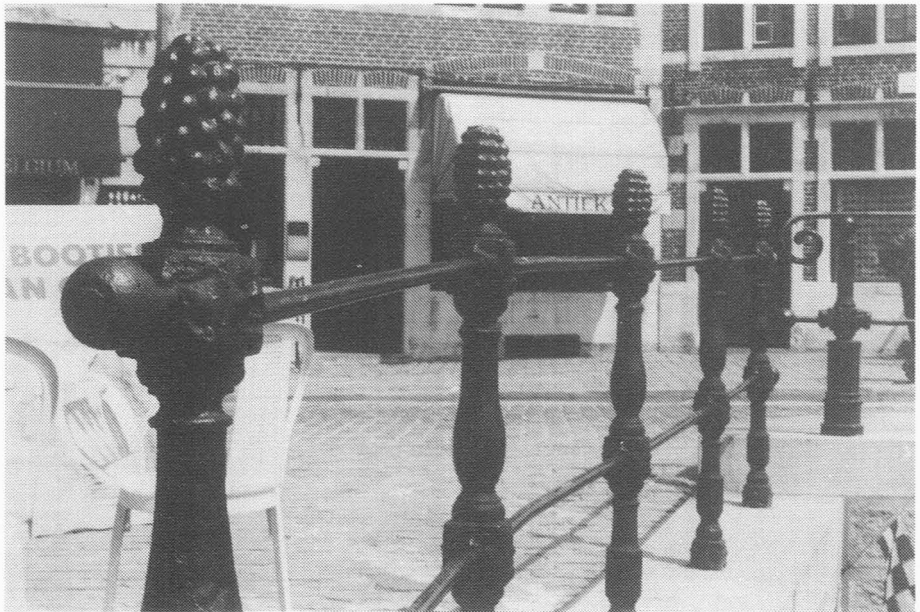
4.

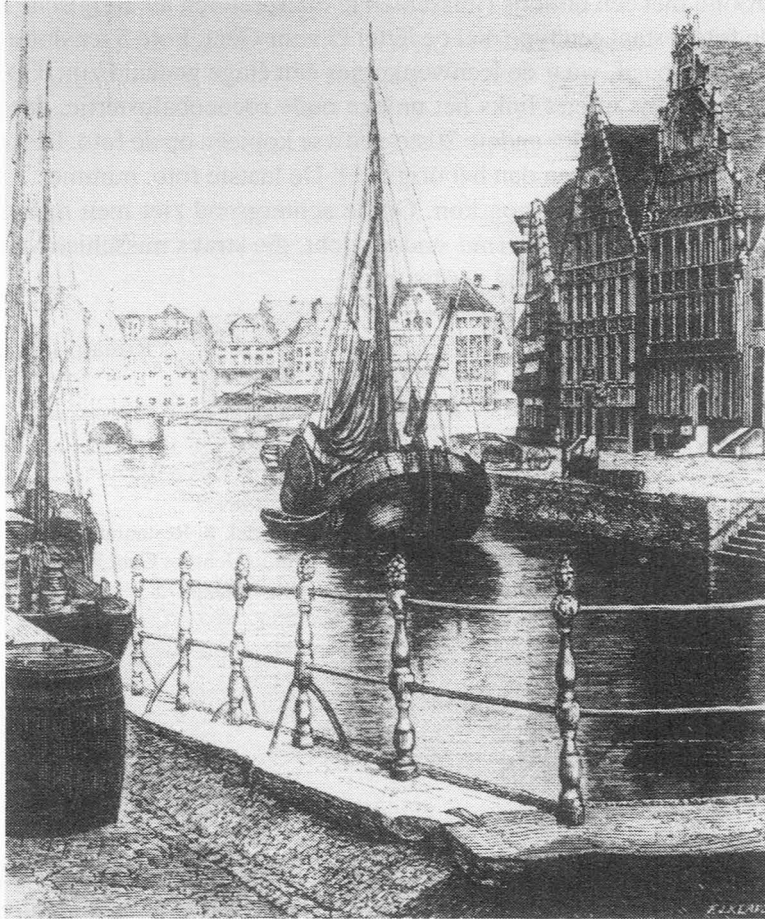
5.

7.

6.

8.

soldaat, Jan Joseph Wynants, bekijken, zien we inderdaad dat tot in het begin van de 19de eeuw alleen maar aan en in de onmiddellijke omgeving van bruggenhoofden, balies voorkwamen. Het type baluster op foto 1 is nog op oude afbeeldingen² te zien aan de Predikherenbrug, Sint-Michielsbrug, Grasbrug, en Vleeshuisbrug. Mijn vermoedelijke datering in de rococoperiode wordt ondersteund door een tekening van de gevelopstand van het Wijnschrodershuis van 1755, waarop een balie met bekroonde balusters te zien is. Op die tekening is de balie voorzien aan het nieuwe bredere jaagpad dat door de architect David 't Kindt ter gelegenheid van de bouw van het Wijnschrodershuis moest worden aangelegd. Dat jaagpad paalde aan het bruggenhoofd van de nieuwe Vleeshuisbrug. Foto 3 toont hoe een nieuwer type baluster er in 1844 uitzag, na de Belgische onafhankelijkheid. De druiventros met het gekke speelse rococogezichtje was verdwenen en vervangen door twee leeuwenkop-

jes bekroond met een bolletje (misschien te interpreteren als Belgische leeuw-
tjes). Op foto 4 staat een type met de letter G voor Gent. Foto 5 tenslotte beeldt
een recenter type af, waar de leeuwenkopjes één étage gedaald zijn. Op foto 6
ziet men nog eens uiterst links het unieke oude rococobalustertje, dat model
gestaan heeft voor de vier andere 20ste-eeuwse kopieën op de foto. De kopieën
zijn veel strakker gegoten dan het origineel. De laatste foto, nummer 7, heb ik
alvast genomen terwijl ik nog kon. Op de achtergrond ziet men namelijk de
Oude Vismijn, in een beschermd stadsgezicht, die straks misschien voorgoed
uit ons vertrouwde stadsbeeld verdwijnt.

Ronald DE BUCK

NOTEN

1. De Herdt, R., Een Hollands soldaat penseelt Gent, Gent, 1989.
 2. Tentoonstellingscatalogus, Gent, 1987: 7 bruggen, Historiek & Restauratie, Zeven Gentse
Leiebruggen, pp. 50, 51, 67, 90; De Buck, R., Van wijn in Gent tot Gent in wording, Gent,
1995, p. 326. Ghendtsche Tydinghen, jg. 22, nr. 2, Gent, 1993, p. 75.
-